



לקוטי תורה • פרשת ראה • מאמר 10

אני לדודי ודודי לי

אני לדודי ודודי לי



מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית



[/likuteitorah.com/he/likutei-torah/reeh/10](https://likuteitorah.com/he/likutei-torah/reeh/10)

1 אני לדודי ודודי לי. ר"ת [ראשי תיבות] אלול. והענין כי באלול מתחיל בחי' אני לדודי דהיינו בחי'

אתערותא דלתתא עד ר"ה [ראש השנה] ויוה"כ [יום הכפורים]

"אני לדודי ודודי לי": ראשי התיבות של אלול. והענין הוא שבאלול מתחילה הבחינה של "אני לדודי", כלומר הבחינה של אתערותא דלתתא, עד ראש השנה ויום הכיפורים,

שהם בחי' המשכת אלהותו ית' למטה בבחי' התגלות, כמ"ש שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני שמר"ה [שמראש השנה] עד יוה"כ [יום הכפורים] הוא בחינת שמאלו בחי' יראה לפי שאז הוא זמן התגלות מלכותו ית'.

שהם הבחינה של המשכת אלקותו ית' למטה, באופן של התגלות. כמו שכתוב: "שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני": מראש השנה עד יום הכיפורים זו הבחינה של "שמאלו", בחינת יראה, משום שאז הוא זמן התגלות מלכותו ית'.

ולכן קוראין לו המלך כי מלכותך מלכות כל עולמים. פ"י שאפילו בעולמות הנעלמים תפול עליהם אימת המלך ופחדו (עיי' בזהר פנחס דף רי"ד ע"ב ובהרמ"ז [ובהרב משה זכות] שם).

ולכן קוראים לו "המלך", שהרי "מלכותך מלכות כל עולמים". כלומר, גם על העולמות הנסתרים נופלת אימת המלך ופחדו (ראו בזהר, פנחס, דף רי"ד ע"ב, ובהרמ"ז שם).

ומזה נמשך גם למטה על כללות נשמות ישראל לקבל עול מלכות שמים עליהם ותהיה יראתו על פניהם כל השנה

ומכך נמשכת ההשפעה גם למטה, על כלל נשמות ישראל, לקבל על עצמן עול מלכות שמים, ושתהיה יראתו על פניהן כל השנה

כי יראת ה' ואהבתו אינו עשויה ונטוע בלב האדם מכח עצמו כ"א מכח ההארה הנמשך עליו מלמעלה בעת זמן התגלותו

כי יראת ה' ואהבתו אינן נוצרות וניטעות בלבו של אדם מכוח עצמו, אלא מכוח ההארה הנמשכת עליו מלמעלה בזמן ובמועד של התגלותו,

דהיינו בר"ה [בראש השנה] בחי' יראה כו' (ועמ"ש בפ' תבא סד"ה ויקרא משה וע"פ כי תצא וע"פ לא תהיה משכלה ועקרה בפ' משפטים),

כלומר, בראש השנה, בחינת יראה וכו'. (ועיינו במה שנכתב בפרשת תבוא, בסוף המאמר המתחיל "ויקרא משה", על הפסוק "כי תצא", ועל הפסוק "לא תהיה משכלה ועקרה" בפרשת משפטים.)

וזהו בחי' ודודי לי רק שצריך תחלה לעורר את האוי"ר [האהבה ויראה] על ידי אתערותא דלתתא שהיא באלול.

וזו הבחינה של "ודודי לי", אלא שתחילה צריך לעורר את האהבה והיראה באמצעות אתערותא דלתתא, והיא העבודה שבאלול.

והנה נודע שבאלול הוא זמן התגלות י"ג מדות הרחמים, ולהבין זה כי למה הם ימות החול ואינם יו"ט [יום טוב]

והנה ידוע שבאלול הוא זמן התגלות י"ג מידות הרחמים. ולהבין זאת: מדוע הימים הללו הם ימות חול ואינם יום טוב?

כמו שבתות ויום טוב שבהם התגלות אלהות בחי' הארת אלהותו ית' ובפרט בעת וזמן י"ג מדות שהם הארת העליונות מאד והם מתגלים ביוהכ"פ [ביום הכפורים] ובודאי יש הפרש גדול בין יוה"כ [יום הכפורים] ובין אלול.

כמו בשבתות ובימים טובים, שבהם מתגלה אלקות — בחינת הארת אלקותו יתברך; ובייחוד בעת ובזמן שלוש עשרה המידות, שהן הארה נעלית ביותר, והן מתגלות ביום הכיפורים. ובודאי יש הבדל גדול בין יום הכיפורים לחודש אלול.

אך הנה יובן ע"פ משל למלך שקודם בואו לעיר יוצאין אנשי העיר לקראתו ומקבלין פניו בשדה ואז רשאין כל מי שרוצה לצאת להקביל פניו הוא מקבל את כולם בסבר פנים יפות ומראה פנים שוחקות לכולם.

אך הדבר יובן באמצעות משל למלך: לפני שהוא מגיע לעיר, יוצאים אנשי העיר לקראתו ומקבלים את פניו בשדה. באותה שעה רשאי כל מי שרוצה לצאת לקבל את פניו; המלך מקבל את כולם בסבר פנים יפות ומראה פנים שוחקות לכולם.

2 ובלכתו העירה הרי הם הולכים אחריו. ואח"כ בבואו להיכל מלכותו אין נכנסים כ"א ברשות ואף גם זאת המובחרים שבעם ויחידי סגולה.

כשהוא הולך אל העיר, הם הולכים אחריו. לאחר מכן, כשהוא מגיע להיכל המלכותי, איש אינו נכנס אלא ברשות, וגם אז — רק המובחרים שבעם ויחידי הסגולה.

וכך הענין עד"מ בחודש אלול יוצאין להקביל אור פניו ית' בשדה, כי הנה כתיב יאר ה' פניו אליך
שהוא ענין הארת י"ג מדות שיהי' [שיהיה] פנים בפנים

וכך, בדרך משל, בחודש אלול יוצאים לקבל את אור פניו ית' בשדה. שהרי נאמר: "יאר ה' פניו אליך" — וזהו ענין
הארת י"ג המדות, שתהיה בבחינת פנים אל פנים;

דהיינו שיאיר גילוי פנימיות רצונו ית' למקור נש"י [נשמות ישראל] ע"י שיהיה עיקר פנימיות רצונו אליו
ית' לדבקה בו בלב ונפש מעומקא דליבא במסירת נפש כמ"ש במ"א, והארה זו היא נמשכת מבחי' אל
כלומר, שפנימיות רצונו ית' תאיר למקור נשמות ישראל, על ידי שעיקר פנימיות רצונו של האדם יהיה מופנה אליו
ית', לדבוק בו בלב ובנפש, מעומק הלב, במסירות נפש, כפי שנתבאר במקום אחר. והארה זו נמשכת מבחינת אל,
שהוא ראשית כל הי"ג מדות ומקורן וכללותן, וכמ"ש אל ה' ויאר לנו שהוא בחי' אור א"ס ב"ה עצמו
ממש וכמ"ש כי הוי' אלהיך אש אוכלת הוא.

שהוא ראשית כל י"ג המדות, מקורן וכללותן. וכמו שנאמר: "אל ה' ויאר לנו" — שהוא בחינת אור אין סוף ברוך
הוא עצמו ממש; וכמו שנאמר: "כי ה' אלקיך אש אוכלת הוא".

פ"י כמו למשל זיו ואור האש היוצא מן האש עצמו שבכללותו אין בו שום התחלקות בינו לזיו ואור
הנמשך ממנו.

כלומר, כמו למשל זוהר ואור האש היוצאים מן האש עצמה: בכללותם אין שום הפרדה בין האש לבין הזוהר והאור
הנמשכים ממנה.

כך כביכול הארת פנים המאיר לכללות ישראל הוא מבחי' אל שהוא בחי' אור א"ס ב"ה עצמו ממש
כך גם, כביכול, הארת הפנים המאירה לכללות ישראל היא מבחינת א"ל, שהיא בחינת אור אין סוף ברוך הוא עצמו
ממש,

(עמ"ש בביאור ע"פ וכל העם רואים את הקולות בפ"י מן המצר קראתי וע' בד"ה אתם נצבים במש"ש
[במה שכתוב שם] ולכן נק' אל עליון כו' ובד"ה להבין פ"י וענין י"ג מדות ובד"ה וארשתיך לי בענין לבי
ובשרי ירננו אל אל חי),

(ראו מה שנתבאר בביאור על הפסוק "וכל העם רואים את הקולות", בענין "מן המצר קראתי"; וראו במאמר
המתחיל "אתם נצבים", במה שנכתב שם: "ולכן נק' אל עליון" וכו'; וכן במאמר המתחיל "להבין פירוש וענין י"ג
מדות"; ובמאמר המתחיל "וארשתיך לי", בענין "לבי ובשרי ירננו אל אל חי").

ולכן נק' ישראל מלשון שר אל והיו"ד מורה על התמדת הפעולה כמו ככה יעשה כו'.

ולכן נקראים ישראל — מלשון "שר א"ל"; והיו"ד מורה על המשכיות הפעולה, כמו "ככה יעשה" וכו'.

ופי' שבחי' אל הוא שר ומושל בקרבו (ועיין בזהר קדושים דפ"ו ע"א בראשית דף ח' ע"א ויגש ד' ר"ה ע"ב נשא קלי"ב א' ובפי' הרמ"ז [הרב משה זכות] ר"פ שמיני),

פירוש הדבר הוא שהבחינה של אל היא שר ומושל בתוכו (ועיין בזהר, קדושים, דף פ"ו ע"א; בראשית, דף ח' ע"א; ויגש, דף ר"ה ע"ב; נשא, דף קלי"ב ע"א; ובפירוש הרמ"ז בתחילת פרשת שמיני);

דהיינו שיש בכל נפש מישראל ניצוץ אלהות ממש המחיה נפשו האלהית ומושך בטבעו למעלה לאור באור החיים למסור נפשו אליו ית' והוא למעלה מן החכמה ודעת שבנפשו,

כלומר, בכל נפש מישראל יש ניצוץ ממשי של אלקות, המחיה את נפש האלקית ומושך אותה מטבעה כלפי מעלה, "להאיר באור החיים", למסור את נפשה אליו ית'; בחינה זו היא למעלה מהחכמה והדעת שבנפש.

כי על ידי החכמה והדעת לא היה משיג בחי' זו לבטל ולהפקיר א"ע [את עצמו] מכל וכל בשבילו ית' וזהו בנים אתם להוי' אלקיכם

שהרי באמצעות החכמה והדעת הוא לא היה משיג בחינה זו — להתבטל ולהפקיר את עצמו לחלוטין למענו ית'. וזוהי [משמעות הפסוק]: "בנים אתם להוי' אלקיכם":

כי ברא כרעא דאבוה הוא שנכלל ברצונו של אביו בלי שום טעם ודעת כמו בחי' רגל שבטל לגבי ראש ואין לו רצון שלו כלל.

כי "בן הוא רגלו של אביו": הוא כלול ברצון אביו בלי שום טעם ודעת, כמו הרגל, הבטלה ביחס לראש ואין לה רצון משלה כלל.

וזהו בטל רצונך מפני רצונו שבכדי שיאיר אל האדם בחי' פנימיות רצונו ית' צריך לבטל כל רצונותיו שלא יהי' [יהיה] לו רצון אחר כלל:

וזהו [פירוש] "בטל רצונך מפני רצונו": כדי שהבחינה של פנימיות רצונו ית' תאיר לאדם, עליו לבטל את כל רצונותיו, כך שלא יהיה לו שום רצון אחר כלל.

3 ב והנה יש באדם בחי עיר מושב. ובחי שדה ומדבר. מדבר היא ארץ לא זרועה שהם המעשים והדבורים והמחשבות אשר לא להי המה.

2. והנה, באדם יש בחינה של עיר מיושבת, וכן בחינה של שדה ושל מדבר. המדבר הוא "ארץ לא זרועה" — אלו המעשים, הדיבורים והמחשבות שאינם לשם ה'.

אין צריך לומר אם פגם במחשבה דבור ומעשה אלא אפילו גם עניני היתר רק שהם ענינים שאינם צריכין לעבודת ה' ודברים בטלים הרי לאו אורחא דמלכא לאשתעי במילי דהדיוטא.

מובן מאליו שכך הוא אם פגם במחשבה, בדיבור או במעשה; אך גם עניינים מותרים, רק מפני שאינם נחוצים לעבודת ה', וכן דברים בטלים — הרי "אין דרכו של מלך לדבר בענייני הדיוטות".

4 וזהו אשר לא ישב אדם שם. פירוש אדם הוא כמ"ש ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם וגוי לא ישב שם כי ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם כתיב.

וזהו [פירוש] "במקום אשר לא ישב אדם". פירוש "אדם" הוא כפי שכתוב: "ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם" וגוי; [הוא] לא ישב שם, שכן כתוב: "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם".

ועצה היעוצה לזה הנה כתיב ובקשתם משם את הוי' אלהיך. פי' כי הנה כתיב וירא אלהים את האור כי טוב ופירשו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה]

והעצה היעוצה לכך היא מה שכתוב: "ובקשתם משם את הוי' אלקיך". פירוש הדבר: כתוב "וירא אלקים את האור כי טוב", וחכמינו ז"ל פירשו:

כי טוב לגנוז שבחי אור שהוא בחי הארת פנימיות רצונו ית' יש בכל אחד ואחד מישראל אלא שהוא בבחי הסתר והעלם מאד בטבעו

"כי טוב לגנוז". כלומר, בחינת "אור", שהיא הארה מפנימיות רצונו יתברך, נמצאת בכל אחד ואחת מישראל, אלא שמטבעה היא שרויה בהסתר ובהעלם גדולים מאוד;

וצריך לגלות אוצר של יראת שמים (ועמ"ש במ"א כפי' מי גילה לבני רז זה והיינו אור האהבה המסותרת), ויש מי שהוא בבחי אבידה אצלו ובחי גלות.

וצריך לגלות את "אוצר יראת שמים" (וראו מה שכתוב במקום אחר בפירוש "מי גילה לבני רז זה", והיינו אור האהבה המסותרת). ויש מי שאצלו היא בבחינת אבדה ובבחינת גלות.

וע"ז נאמר ובקשתם שתבקש ותחפש ואין חיפוש אלא אחר אבידה דהיינו דבר שהוא אבודה אצלו בבחי' גלות שהוא בחי' ניצוץ אלהות הנ"ל.

ועל כך נאמר "ובקשתם" — שתבקשו ותחפשו; ואין חיפוש אלא אחר אבדה, כלומר, אחר דבר שאבד לו ונמצא בגלות, והוא ניצוץ האלקות הנזכר לעיל.

וזהו את הוי' אלהיך שהוא נמשך מבחי' אל השורה בכל אדם להחיות נפשו האלהית.

וזהו "את הוי' אלקיך": [הניצוץ] נמשך מבחינת אל השורה בכל אדם כדי להחיות את נפשו האלקית.

5 והנה הכתוב אומר ובקשתם משם. משם דייקא כי כשם שא"א לחפש אחר אבידה ולמצאה זולת במקום שנאבדה.

והנה נאמר בפסוק: "ובקשתם משם". דווקא "משם", שכן כשם שאי אפשר לחפש אבדה ולמצוא אותה אלא במקום שבו אבדה,

כך לא ישיג אור פני ה' ושתהיה אהבתו אליו ויראתו על פניו כ"א אחר החיפוש תחלה במקום שנאבדה כך גם לא ישיג את אור פני ה', ולא תהיה אהבתו מכוונת אליו ויראתו על פניו, אלא לאחר שיחפש תחילה במקום שבו אבדה

לו ע"ד מ"ש נחפשה דרכינו כו' שיפשפש במעשיו ודבוריו ומחשבותיו שעברו וחלפו מיום היותו אשר לא טובים וזהו ובקשתם משם.

לו, על דרך הכתוב: "נחפשה דרכינו" וגו' — שיבדוק את מעשיו, דיבוריו ומחשבותיו שעברו וחלפו מאז היום שבו נברא, ושלא היו טובים. וזהו "ובקשתם משם".

כי לשון זה הוא דבר שיכול ממש להראות עליו באצבעו אשר יאמר עליו כי הוא זה וא"א לומר כך רק על הקב"ה כמ"ש זה אלי ואנוהו

שהרי הלשון "זה" [מציינת] דבר שאפשר ממש להצביע עליו באצבע ולומר עליו: "זה הוא"; ואי אפשר לומר כך אלא על הקדוש ברוך הוא, ככתוב: "זה אלי ואנוהו",

כי מלא כל הארץ כבודו, אבל מקום ומשכן הקליפות נק' שם כלומר עמוק מאד למטה.

שהרי "מלא כל הארץ כבודו". אבל המקום והמשכן של הקליפות נקראים "שם", כלומר, עמוק מאוד למטה.

וזהו שדרשו רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] ע"פ קראו שם פרעה כו' העביר המועד ר"ל [רוצה לומר] הדרך של המועד ושמחה העביר לשמחה של הוללות

וזהו מה שדרשו חז"ל על הפסוק "קראו שם פרעה" וכו': "העביר המועד" — כלומר, את הדרך של החג ושמחתו הוא הפך לשמחה של הוללות.

וזהו ענין במדבר הזה יתמו, פי' ע"י דבורי אותיות התפלה שהוא בחי' מדבר הזה כמ"ש זה אלי כו', וזהו ענין "כמדבר הזה יתמו": כלומר, באמצעות דיבור אותיות התפילה, שהוא בחינת "מדבר הזה", כפי שנאמר "זה אלי" וכו';

וכן בעסק התורה כמ"ש בפ' מטות בפ' לאמר זה הדבר כו' ע"י יתמו היינו כמ"ש בזהר שלח קס"ג ב' שהוא בחי' תמים תהיה כו'

וכך גם באמצעות העיסוק בתורה, כפי שמבואר בפרשת מטות בפירוש "לאמר זה הדבר" וכו'. על ידי כך "יתמו", כלומר, כפי שנאמר בזהר, שלח, קס"ג ע"ב, שזו בחינת "תמים תהיה" וכו'.

ושם ימותו הוא נפילת אפים שהוא העלאת ניצוצים שנפלו בכח' שם ע"י אליך ה' נפשי אשא כו' וז"ש [וזהו שכתוב] ואותנו הוציא משם כי באמת הוציא אותנו מבחי' שם לדבקה בו ית'.

ו"שם ימותו" הוא נפילת אפיים, שהיא העלאת הניצוצות שנפלו לבחינת "שם", באמצעות "אליך הוי' נפשי אשא" וכו'. וזהו שנאמר "ואותנו הוציא משם", כי אכן הוציא אותנו מבחינת "שם" כדי שנדבק בו יתברך.

אך מי שפוגם באיזו מחשבה או דבור וכ"ש [וכל שכן] מעשה הנה על זה נאמר ובקשתם משם

אך מי שפוגם במחשבה או בדיבור כלשהם, וכל שכן במעשה, עליו נאמר "וביקשתם משם",

דהיינו שיפשפש במעשיו כו' אשר לא טובים, וע"י יתמרמר לבו בקרבו וישוב אל ה' וירחמהו דהיינו שיעורר רחמים רבים עלניצוץ אלהות שבתוכו בבחי' גלות.

כלומר, עליו לבדוק את מעשיו וכו' שלא היו טובים; ועל ידי כך לבו יימר בקרבו, והוא ישוב אל הוי' והוא ירחמהו — כלומר, יעורר רחמים רבים על ניצוץ האלקות שבתוכו, הנתון בגלות.

ועל זה נאמר ליעקב אשר פדה את אברהם כי מדת יעקב הוא מדת רחמנות שע"י פודה מהגלות מדת אהבה היא מדתו של אברהם אבינו ע"ה [עליו השלום], כי

ועל כך נאמר: "ליעקב אשר פדה את אברהם", שכן מידתו של יעקב היא מידת הרחמים, ובאמצעותה הוא פודה מן הגלות את מידת האהבה, שהיא מידתו של אברהם אבינו, עליו השלום; כי

לכן נקי אבינו כו' ולהיות ברא כרעא דאבוה להבטל ולהכלל ברצונו ית' (ועמ"ש בפ"י ובקשתם משם ע"פ וישב יעקב ובמ"ש ע"פ כנשר יעיר בפ"י דרשו כו' בהמצאו).

לכן הוא נקרא "אבינו" וכו', וכן [עלינו להיות] "ברא כרעא דאבוה" — בן שהוא כרגל אביו — להתבטל ולהיכלל ברצונו יתברך (וראו מה שנכתב בביאור "ובקשתם משם" על הפסוק "וישב יעקב", וכן מה שנכתב על הפסוק "כנשר יעיר" בביאור "דרשו... בהמצאו").

אך האדם אשר יפשפש במעשיו ולא יתעורר בו מדת רחמנות ולא יתמרמר לבו בקרבו עם היות שמעמיק במחשבתו איך נפל ניצוץ אלהות בגלות בתוך נפשו זאת ישים אל לבו ונשא עליו המשל הזה, אך אדם שבוחר את מעשיו, ומידת הרחמים אינה מתעוררת בו ולבו אינו מתמרמר בקרבו, אף שהוא מעמיק במחשבתו כיצד ניצוץ אלקות נפל בגלות בתוך נפשו — עליו לשים זאת אל לבו וליישם בעצמו את המשל הזה:

כי היות טבע האדם כשכואב לו אפילו צפורן רגלו מחמת שנגף באבן מרגיש הכאב במוחו ומצטער. שכן טבע האדם הוא שכאשר כואבת לו אפילו ציפורן ברגלו, מפני שנתקלה באבן, הוא מרגיש את הכאב במוחו ומצטער.

אך היינו כשאבר הנגוף עודנו מחובר בו טרם נחתך, אבל כשחותכין את האבר אין המוח מרגיש את הכאב מפני שהוא נכרת ונפרד משרשו.

אבל כך הוא רק כשהאיבר הפגוע עדיין מחובר אליו, קודם שנחתך; ואילו כשכורתים את האיבר, המוח אינו מרגיש את הכאב, מפני שהאיבר נכרת ונפרד משורשו.

כך אנחנו בניי [בני ישראל] מחוברים ודבקים בו ית' ולכן צריכים אנחנו להרגיש הכאב והפגם שפגמנו והורדנו בגלות ניצוץ אלהותו ית'.

כך גם אנחנו, בני ישראל, מחוברים ודבקים בו יתברך, ולכן עלינו להרגיש את הכאב ואת הפגם שפגמנו, בכך שהורדנו את ניצוץ אלקותו יתברך לגלות.

כי אע"פ [אף על פי] שחטא כו' ויש לו בחי' ניצוץ אלהות הנ"ל ואיננו מסתלק ממנו אלא שהוא בגלות, ולא עוד

שכן אף על פי שחטא וכו', יש בו בחינה של ניצוץ אלקות הנזכר לעיל, והוא אינו מסתלק ממנו, אלא נמצא בגלות, ולא זו בלבד,

אלא שעדיין נקרא במעלות ומדריגות השר שהוא בחיי ישראל הנ"ל, כי אינו דומה מעלת השר עם היותו בשביה למעלת ההדיוט,

אלא שהוא עדיין נחשב לבעל המעלות והמדריגות של שר, שהיא בחינת ישראל הנזכרת לעיל; שכן מעמדו של שר, גם כשהוא בשבי, אינו כמעמדו של אדם פשוט,

כי עדיין ניכר וידוע מעלתו של השר ובתנועה אי יכול שיהפך מן ההיפך אל ההיפך לגמרי לחזור לקדמותו כו',

מעמדו של השר עדיין ניכר וידוע, ובתנועה אחת אפשר להפוך אותו מקצה אחד אל הקצה ההפוך לגמרי, ולהשיבו למצבו הקודם וכו'.

אך מה שאינו מרגיש בנפשו הכאב והפגם היינו מפני שפגם כ"כ [כל כך] עד שנפרד ונכרת משרשו לגמרי,

אך העובדה שאינו חש בנפשו את הכאב ואת הפגם נובעת מכך שפגם כל כך, עד שנפרד ונכרת משרשו לגמרי.

ומזה אדרבה יעורר רחמים יותר גדולים עם היות שאינו מרגיש הרחמנות על עצמו כמ"ש במ"א על מאמר ברחמיך הרבים רחם עלינו, פ"י מפני שאנחנו אין שכלנו הדל משיג גודל הרחמנות וכו'.

ואדרבה, מכך עליו לעורר רחמים גדולים עוד יותר, אף שאינו חש רחמים על עצמו, כפי שמוסבר במקום אחר על המילים "ברחמיך הרבים רחם עלינו"; כלומר, השכל הדל שלנו אינו משיג את גודל הרחמים וכו'.

כי מדת רחמנות מדתו של יעקב מכריח מן הקצה אל הקצה, (שעם היות שהוא כמשל שנפרד ונכרת משרשו לגמרי אעפ"כ [אף על פי כן] ע"י הרהור תשובה אי ישוב ויתדבק בשרשו.

מידת הרחמים, מידתו של יעקב, "מבריחה מן הקצה אל הקצה" (כך שגם אם הוא, כמשל, נפרד ונכרת לגמרי משרשו, בכל זאת, באמצעות הרהור תשובה אחד, ישוב ויידבק בשרשו).

וכמ"ש בפרשה במדבר בד"ה וידבר כו' לגלגלתם כמו ד"מ [דרך משל] אם היה נמצא ברפואות לחבר גופו אל ראשו כך הוא ענין נשיאת ראש כו'

וכפי שמוסבר בפרשה במדבר, במאמר המתחיל "וידבר" וכו', על המילים "לגלגלתם": למשל, אילו הייתה נמצאת בין התרופות [דרך] לחבר את הגוף אל הראש, כך הוא ענין "נשיאת ראש" וכו';

ע"ש, ובד"ה ביום השמיני עצרת ואפילו חייבי כריתות דכתיב בהו ונכרתה כו' ועל זה אמר הכתוב כי אבי ואמי עזבוני מכל מקום וה' יאספני), ואם גם בזאת לא יתעורר בו מדת רחמנות הנ"ל

ע"פ שם. וכן במאמר המתחיל "ביום השמיני עצרת": אפילו מי שחייבים כרת, שעליהם נאמר "ונכרתה" וכו'; ועל כך נאמר בפסוק: "כי אבי ואמי עזבוני", ואף על פי כן "וה' יאספני". ואם גם בעקבות זאת לא תתעורר בו מידת הרחמים הנזכרת לעיל,

הנה זאת העצה היעוצה דהנה כתיב הרועה בשושנים ופ"י בזהר (שמות דף עשרים) מה שושנה אתהפך מגוון סומק לגוון חורר ע"י אשא כו'.

הנה זו העצה היעוצה: הרי נאמר "הרועה בשושנים", ועל כך מפרש הזוהר (שמות, דף עשרים): כשם שהשושנה מתהפכת מגוון אדום לגוון לבן באמצעות אש וכו',

כך הנה כתיב אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו שהחטא נקרא אדום וכן כל המעשים והדבורים והמחשבות שבכל עניני העולם נק' גם כן אדום לפי שהמה מחשבות היצר ותחבולותיו יתהפך לגוון חורר

כך נאמר: "אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו". החטא נקרא אדום, וכן גם המעשים, הדיבורים והמחשבות בכל עניני העולם נקראים אדומים, משום שהם מחשבות היצר ותחבולותיו; [אלה] יתהפכו לגוון לבן,

שהוא בחינת כשלג ילבינו על ידי בחי' אש. והנה יש אש שלמעלה ואש שלמטה ואש שלמעלה לא כל אדם זוכה לזה.

שהוא בחינת "יהיו לבנים כשלג", באמצעות בחינת האש. והנה יש אש שלמעלה ואש שלמטה, ולא כל אדם זוכה לאש שלמעלה.

אך אש שלמטה הוא ענין סיגופים ותעניות למעט חלבו ודמו שהם מסטרא דק"נ [דקליפת נוגה] ואז יאר ה' פניו בחי' הארת פנים כנ"ל:

אך האש שלמטה היא עניין של עינויי גוף ותעניות, כדי למעט את החלב והדם שבאדם, שמקורם בקליפת נוגה; ואז "הוי' יאיר פניו" — בחינת הארת פנים, כפי שהוזכר לעיל.

8 ג אך עוד אחת היא צריך לשית עצות בנפשו מ"ש בשווקים וברחובות אבקשה את שאהבה נפשי וגו'

3. אך יש עצה נוספת שעל האדם לקבוע בנפשו: מה שכתוב, "בשווקים וברחובות אבקשה את שאהבה נפשי" וגו',

עד שמצאתי את שאהבה נפשי אחזתיו ולא ארפנו עד שהבאתיו אל בית אמי ואל חדר הורתי.

”עד שמצאתי את שאהבה נפשי; אחזתיו ולא ארפנו, עד שהבאתיו אל בית אמי ואל חדר הורתי”.

פיי שאהבה נפשי בקמץ הוא לשון כבר מה שאהבה כבר היינו כי ישראל עלו במחשבה הקדומה

פירוש ”שאהבה נפשי”, בקמץ, הוא לשון עבר: מה שנפשי כבר אהבה. כלומר, ישראל עלו במחשבה הקדומה;

וזהו בחינת טהורה היא קודם אתה בראת כמ”ש ע”פ יונתי בחגוי הסלע ומבחי זו נמשך בה אור הגנוז

היא בחי אהבה המסותרת כנ”ל בפ” את האור

וזהו בחינת ”טהורה היא”, קודם ל”אתה בראת”, כפי שמתבאר על הפסוק ”יונתי בחגוי הסלע”. ומבחינה זו נמשך

אליה האור הגנוז, שהיא בחינת האהבה המסותרת, כפי שנתבאר לעיל בפירוש ”את האור, כי טוב”,

כי טוב לגנוז כו’ וזהו שאהבה נפשי מכבר וכענין מ”ש ע”פ ראה אנכי בפ” לאיתן האזרחי כו’.

לגנוז וכו’. וזהו ”שאהבה נפשי” מלפני זמן רב; בדומה למבואר על הפסוק ”ראה אנכי”, בפירוש ”לאיתן האזרחי” וכו’.

אך יש מי שאהבה זו היא בבחינת אכידה אצלו ובבחי גלות כנ”ל ועל זה נאמר אבקשה את שאהבה

נפשי, והנה בחינת החיפוש הוא בשווקים וברחובות במקום האבדה,

אך יש מי שאהבה זו אצלו בבחינת אבדה ובבחינת גלות, כנזכר לעיל; ועל כך נאמר: ”אבקשה את שאהבה נפשי”.

והנה, החיפוש הוא ”בשווקים וברחובות”, במקום שבו אבדה;

אך אף גם אם מצא את האבדה הנה לא יתקיים בו אור ה’ בלתי כלים כי זה גורם הסתלקות האור

כנודע,

אך גם אם מצא את האבדה, אור ה’ לא יתקיים בו בלי כלים, שכן הדבר גורם להסתלקות האור, כידוע.

ולכן העצה לעשות כלים לאור ה’ והם אותיות התורה כי בית אמי זו תורה שבכתב וחדר הורתי זו

תורה שבעל פה וכמ”ש

לכן העצה היא לעשות כלים לאור ה’, והם אותיות התורה. ”בית אמי” היא התורה שבכתב, ו”חדר הורתי” היא

התורה שבעל פה. וכמו שכתוב,

כי הוי’ אלהיך אש אוכלה הוא וכשם שא”א לאש להאחז בלי פתילה או שום דבר הנאחז בו.

”כי הוי’ אלקיך אש אוכלה”; וכשם שאי אפשר לאש להיאחז בלי פתילה או דבר כלשהו שתוכל להיאחז בו,

כך אחזתיו ולא ארפנו עד שהבאתיו כו'. עמ"ש מזה בד"ה במדבר סיני באהל מועד, וכדאיתא בזהר על פסוק הרועה בשושנים שושנים ששונה הלכות כו'.

כך גם: "אחזתיו ולא ארפנו עד שהבאתיו" וכו'. ראו מה שנכתב על כך במאמר המתחיל "במדבר סיני באהל מועד"; וכך מובא בזהר על הפסוק "הרועה בשושנים": שושנים — [כלומר] שונה הלכות וכו'.

9 ולכן כתיב הרועה כי ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים מפני שע"י עסק התורה שהוא רצונו יתברך רוח אייתי רוח

לכן נאמר "הרועה", שהרי ישראל מפרנסים את אביהם שבשמים: משום שעל ידי העיסוק בתורה, שהיא רצונו יתברך, "רוח מביאה רוח"

ואמשיך רוח להיות שורה ומתגלה בו בחינת פנימיות רצונו ית', כמו שע"י אכילת האדם מחבר נשמתו בגופו שיתפשטו בו כוחות נשמתו בהרחבה.

וממשיכה רוח, כדי שבחינת פנימיות רצונו יתברך תשרה בו ותתגלה; כשם שעל ידי אכילת האדם נשמתו מתחברת לגופו, כך שכוחות נשמתו מתפשטים בו בהרחבה.

כך כביכול ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים על ידי התורה ומצות שהם רצונו ית' רוח אייתי רוח ואמשיך רוח להיות שורה ומתגלה בחינת הארת רצה"ע [רצון העליון] בהארת פנים כו'

כך גם, כביכול, ישראל מפרנסים את אביהם שבשמים באמצעות התורה והמצוות, שהן רצונו יתברך: "רוח מביאה רוח וממשיכה רוח", כדי שהארת הרצון העליון תשרה ותתגלה בהארת פנים וכו',

ע"י אותיות התורה גם ע"י מצות הצדקה שהוא מדת חסד שהוא חיצוניות וכלי לבחי' האור והאהבה בחי' פנימיותו וכמ"ש כי באור פניך נתת לנו תורת חיים ואהבת חסד.

באמצעות אותיות התורה, וגם באמצעות מצוות הצדקה, שהיא מידת חסד — החיצוניות והכלי לבחינת האור והאהבה, בחינת פנימיותו; וכמו שכתוב: "כי באור פניך נתת לנו תורת חיים ואהבת חסד".

פ"י כי לאור פני ה' שהוא בחי' האור יש שני כלים שהם תורה וחסד כנ"ל:

פירוש הדבר, שלאור פני ה', שהוא בחינת האור, יש שני כלים: תורה וחסד, כנזכר לעיל.

10 קיצור מד"ה אני לדודי

תקציר המאמר הפותח במילים "אני לדודי".

11 (א) באלול מתחיל בחי' אני לדודי דהיינו אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] ובראש השנה ויום הכפורים הוא

ודודי לי היינו המשכת אלקותו למטה מתחלה שמאלו תחת לראשי יראה.

(1) באלול מתחילה הבחינה של "אני לדודי", כלומר אתערותא דלתתא; ובראש השנה וביום הכיפורים מתקיים "ודודי לי", כלומר המשכת אלקותו למטה: תחילה "שמאלו תחת לראשי" — יראה.

באלול יג"מ [י"ג מדות] וא"כ למה אינם יו"ט [יום טוב] (ע' [עיין] כה"ג [כהאי גוונא] גבי פורים בד"ה חייב אינש כו' עד דלא ידעי).

באלול מאירים י"ג מידות; אם כן, מדוע ימיו אינם ימים טובים? (ראו דיון דומה בעניין פורים במאמר המתחיל "חייב אינש" וכו', "עד דלא ידעי").

אך זהו כמו עד"מ מלך שיוצאים להקביל פניו בשדה. יאר ה' פניו הוא ענין יג"מ [י"ג מדות].

אלא שהדבר דומה, בדרך משל, למלך שיוצאים לקבל את פניו בשדה. "יאר ה' פניו" הוא ענין י"ג מידות.

ובחי' יאר היינו מ"ש אל ה' ויאר לנו עמ"ש מזה בד"ה ראשי המטות, וזהו ישראל ישר אל (עמ"ש בפי' לעשות הישר סד"ה כי תשמע בקול) שבחינת אל הוא שר ומושל בקרבו: (ב)

ובחינת "יאר" היא מה שכתוב "אל ה' ויאר לנו"; ראו מה שנכתב על כך במאמר המתחיל "ראשי המטות". וזהו ישראל — ישר אל (ראו מה שנכתב על פירוש "לעשות הישר" בסוף המאמר המתחיל "כי תשמע בקול"), שכן בחינת אל היא שר ומושל בקרבו. (2)

והנה יש באדם בחי' עיר מושב כמ"ש סד"ה בפ' נסכים בפ"י ארץ מושבותיכם, ובחינת שדה עמ"ש בת"א [בתורה אור] פ' חיי ע"פ ויצא יצחק לשוח בשדה.

והנה, באדם יש בחינת עיר מושב, כפי שמוסבר בסוף המאמר שבפרשת נסכים, על פירוש "ארץ מושבותיכם"; וכן יש בו בחינת שדה — ראו מה שנכתב בתורה אור, פרשת חיי שרה, על הפסוק "ויצא יצחק לשוח בשדה".

ובחינת מדבר זהו ארץ לא זרועה (עמ"ש בד"ה אלה מסעי ומ"ש מענין זריעה בד"ה האזינו השמים ובד"ה בשלח פרעה ובד"ה ששים המה מלכות)

ובחינת מדבר היא "ארץ לא זרועה" (ראו מה שנכתב במאמר המתחיל "אלה מסעי", ומה שנכתב בענין זריעה במאמר המתחיל "האזינו השמים", במאמר המתחיל "בשלח פרעה" ובמאמר המתחיל "ששים המה מלכות"),

אשר לא ישב אדם שם הפך ממ"ש האמנם ישב אלקים על הארץ. והעצה לזה כמו שכתוב ובקשתם משם.

"אשר לא ישב אדם שם" — היפוכו של מה שכתוב "האמנם ישב אלקים על הארץ?" והעצה לכך היא כפי שכתוב "ובקשתם משם".

כי את האור כי טוב לגנוז בחי' אל ה' ויאר לנו שבבחינת ישר אל. אך יש מי שהוא בבחינת אבידה אצלו.

כי "את האור כי טוב" — לגנוז — היא בחינת "אל ה' ויאר לנו", שבבחינת "ישר אל". אך יש מי שאצלו היא בבחינת אבידה,

ע"ד איזהו שוטה המאבד שם מה שנותנין לו. וע"ד מ"ש ובאו האובדים בארץ אשור. וכתוב תעיתי כשה אובד.

כדומה לדברי חז"ל: "מיהו שוטה? מי שמאבד שם את מה שנותנים לו"; וכן למה שנאמר: "ובאו האובדים בארץ אשור"; ונאמר: "תעיתי כשה אובד".

ועיין מזה בגמ' [בגמרא] ספ"ג [סוף פרק ג'] דמכות (דף כ"ד סע"א [סוף עמוד א]) ובמהרש"א [ובמהרש"א] שם בח"א [בחדושי אגדות] ועיין ברכות פ' קרח ובפ' בשלח ס"פ כ"ד מה הצאן כו'

ועיינו בעניין זה בגמרא, בסוף הפרק השלישי של Makkos (דף כ"ד, סוף עמוד א), ובידושי האגדות של המהרש"א שם; וכן במדרש רבה על פרשת קורח ובפרשת בשלח, בסוף פרק כ"ד: "כשם שהצאן" וכו'.

אף ישראל אע"פ [אף על פי] שחוטאין כו' ע"ש וזהו כשה אובד. וצריך לחפש במקום שנאבדה שיפשפש במעשיו, וזהו ובקשתם משם, וישוב אל ה' וירחמהו,

"אף ישראל, אף על פי שחוטאים" וכו'; עיינו שם. וזהו "כשה אובד": יש לחפש במקום שבו אבד, כלומר, עליו לפשפש במעשיו. וזהו "ובקשתם משם", וכן "וישוב אל ה' וירחמהו".

(ומזה יבא לבחי' שמע שם ע' [עייין] וגם יתעלה בחי' מדבר הנ"ל להיות ומדברך נאווה כמ"ש בד"ה במדבר סיני באהל מועד שע"י התשובה יבא לבחינת מדבר אשר לא ישב אדם שם שלמעלה ממדרגת אדם ונקי במדבר הגדול והנורא).

(ומכאן יבוא לבחינת שמע: שם ועי. וגם בחינת המדבר האמורה לעיל תתרום ותהיה "ומדברך נאווה", כמבואר במאמר המתחיל "במדבר סיני באהל מועד": על ידי התשובה מגיעים לבחינת המדבר "אשר לא ישב אדם שם", שהיא למעלה ממדרגת אדם, ונקראת "המדבר הגדול והנורא").

אך האדם אשר לא ירגיש הרחמנות בנפשו זהו מפני שנפגם כ"כ [כל כך] עד שנפרד ונכרת משרשו,

אך אדם שאינו חש רחמים בנפשו, הרי זה מפני שנפגם כל כך עד שנפרד ונכרת משרשו,

(וכרת הואנגד בחי' כתר כמ"ש במא"א [במאורי אור] אות כ' סט"ו) ומזה אדרבה יעורר עליו רחמים יותר גדולים, ועי"ז יש תקוה.

(וכרת מקביל לבחינת כתר, כמובא ב"מאורי אור", אות כ', סעיף ט"ו); ומכאן, אדרבה, יעורר עליו רחמים גדולים עוד יותר, ועל ידי כך יש תקווה.

וזהו הרועה בשושנים בחי' יג"מ [י"ג מדות]. ועוד פי' בשושנים ע"ד אם יהיו חטאיכם כשנים מבחי' אדום כשלג ילבינו.

וזהו "הרועה בשושנים" — בחינת י"ג מדות. ועוד פירוש ל"כשנים": בדומה ל"אם יהיו חטאיכם כשנים", שמן הגוון האדום "כשלג ילבינו".

כמו שושנה אתהפך מגוון סומק לגוון חורר ע"י אש ועמ"ש מענין אש בד"ה והיה לכם לציצית ובפ' בהר ע"פ כי תבואו כו' ושבתה הארץ כו' ועי"ז יאר ה' פניו.

כמו השושנה, שנהפכת מגוון אדום לגוון לבן על ידי אש. ועיינו במה שנכתב בעניין האש במאמר המתחיל "והיה לכם לציצית", ובפרשת בהר על הפסוק "כי תבואו וכו'", "ושבתה הארץ וכו'". ועל ידי כך "יאר הוי' פניו".

גם י"ל [יש לומר] שושנים רומז לבחי' ברזא סומקא לסוסיא חיוורא וזהו גי' ענין לשון של זהורית כו' אפשר לומר גם ש"שושנים" רומז לבחינה של "רצועה אדומה על סוס לבן"; וזהו גם עניינה של רצועת הצמר הארגמנית וכו'.

וה"ע [וזהו ענין] בגדי לבן ובגדי זהב כמ"ש ברע"מ [ברעיא מהימנא] פ' פנחס (דף רנ"ה ע"ב) ועמ"ש בד"ה למנצח על השמינית וכענין מ"ש בדוד אדמוני עם יפה עינים ועמ"ש בביאור ע"פ וכל בניך: (ג)

וזהו עניינם של בגדי הלבן ובגדי הזהב, כמובא ברעיא מהימנא, פרשת פנחס (folio 255b). וראו מה שנכתב במאמר הפותח במילים "למנצח על השמינית"; וכן מה שנאמר על דוד, "אדמוני, בעל עיניים יפות"; וראו מה שנכתב בביאור על הפסוק "וכל בניך". (3)

ועוד צ"ל מ"ש אחזתיו ולא ארפנו כו' כי שאהבה נפשי בקמץ הוא לשון כבר. ע"ד כבר היו לעולמים כי ישראל עלו במחשבה הקדומה.

ועוד יש לבאר את הכתוב "אחזתיו ולא ארפנו" וכו'. שכן "שאהבה נפשי", כשהמילה "שאהבה" מנוקדת בקמץ, מבטאת משמעות של "כבר", כמו "כבר היו לעולמים"; שהרי ישראל עלו במחשבה הקדומה.

וזהו ואני בתוך הגולה על נהר כבר, ועיין מענין כבר ברבות בראשית פט"ז ובוהר בראשית (ד"ו ע"ב)

וזהו "ואני בתוך הגולה על נהר כבר". ועיינו בעניין "כבר" בבראשית רבה, פרק 16, ובוהר, בראשית (folio 6b),

ובמק"מ [ובמקדש מלך] והרמ"ז [והרב משה זכות] שם ובזח"ג [ובוהר חלק ג] פנחס (דרמ"ז ע"א) ועמ"ש בת"א [בתורה אור] בד"ה ואלה המשפטים גבי כי תקנה עבד עברי.

ובמקדש מלך וברמ"ז שם, ובוהר, חלק III, פנחס (folio 247a); וראו מה שנכתב בתורה אור, במאמר הפותח במילים "ואלה המשפטים", בעניין "כי תקנה עבד עברי".

ואחר שימצא גילוי אהבה זו צ"ל אחזתיו כו' ולהביאו אל בית אמי זו תורה שבכתב עיין זח"ב [זהר חלק ב'] ויקהל (דף ריש).

ולאחר שהוא מוצא את גילוי האהבה הזאת, צריך לבוא "אחזתיו" כו', ולהביאו "אל בית אמי" — זו התורה שבכתב. עיינו בוהר, חלק II, ויקהל (folio 200).

וחדר הורתי זו תשבע"פ [תורה שבעל פה], ועמ"ש בד"ה ראה אנכי גבי ונר דלוק על ראשו ומלמדין אותו כו', ועמ"ש בד"ה ועשית בגדי קדש לאהרן אחיך.

ו"חדר הורתי" — זו התורה שבעל פה. וראו מה שנכתב במאמר הפותח במילים "ראה אנכי", בעניין "ונר דלוק על ראשו ומלמדין אותו" כו'; וכן מה שנכתב במאמר הפותח במילים "ועשית בגדי קדש לאהרן אחיך".

וזהו ענין הרועה בשושנים ששונים הלכות ישראל מפרנסין ומתפרנסין עמ"ש בפ"י רעיתי בד"ה אני ישנה, ובפ"י לכו לחמו בלחמי בד"ה יונתי בחגוי.

וזהו ענין "הרועה בשושנים" — אלו ששונים הלכות. ישראל מפרנסים ומתפרנסים; ראו מה שנכתב על פירוש "רעיתי" במאמר הפותח במילים "אני ישנה", ועל פירוש "לכו לחמו בלחמי" במאמר הפותח במילים "יונתי בחגוי".

וענין שני כלים תורה וחסד עמ"ש בביאור ע"פ אני ה' אלקיכם דפ' ציצית בסופו:

ולענין שני הכלים, תורה וחסד, ראו מה שכתוב בביאור על הפסוק "אני ה' אלקיכם" שבפרשת ציצית, בסופו.



על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור.
/https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: /likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיזם חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך /likuteitorah.com/he/likutei-torah/reeh/10

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק